

Пурнаса, сёршыва юрат, таван халәх мәнше чөрә, савна юрат!

ТУСПАХ

НУРЛАТ РАЙОНЕН ОБЩЕСТВАПА ПОЛИТИКА ХАСАЧЕ
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА НУРЛАТСКОГО РАЙОНА

Хасат 1931 сулхи июлән
9-мешәнче тухма пусланй.

120 N
(4689)

1998 сулхи октябрь (юпа)
уйәхән 21-мешә, юнкун

Паләртнә
хакна.

Минтимер ШАЙМИЕВ:

"Вайләрах ёсленипе кәна кризисран тухма май пур"

Нумаях пулмасть Тугарстан Президентчә Минтимер Шаймиев Хусан Кремләнче радио тата тележурналистсемпе тёл пулнә.

Раҗсей Правительство Председателә Евгений Примаков уйрәм регионсен пусләхәсен удельнәй князьсем пек тавракурәмне пәтерес си синчен каланә пирки сәкна паләртнә: ку процесс икә енчен те пымалла - малтан центрән империлле политикине пәтеремелле, савән хысхан регионсем те кирлә утам тавәс. Шутлатәп, паләртнә Минтимер Шарипович, Евгений Примаков республикасен, крайсемне облаҗсен пусләхәсене дисциплина сирәплетессе пирки сәс чәнсе каланә. Паян регионсене айәплама мар - пуләшса пымалла, мәншән тесен вәсем кризислә лару-тәрура Раҗсее арканасран упрәсә.

Тугарстан пусләхә шутланә тәрәх, пәтәм халәх суйланә губерна-

тора е президента никам та ёсрен кәларма пултараймасть. Ку халәхпа хирәсгерме пултарат.

Регионсене пысәклатас ыйту пирки (әна паян хәш-пәр политиксем сәккәсә) ТР Президентчә кәшт тәрәхласа сәпла каларә: паян Тугарстан сүмне кам та пулин пәрлешес тесен, пирән Правительство ку ыйтәва тәплән пәхса тухат. Пирән республикапа урәхла каласассине эфир йышәнмастпәр, паләртрә Минтимер Шаймиев.

Раҗсей Правительствин малашне оборона енепе ёслекен предприятисен сивәч ыйтәвне татса памалла: вәсем малашне пурәнма пултарасә-ши? Тугарстаншән ку уйрәмах хаклә, мәншән тесен пирән республикара, ытти регионсемпе тан-

лаштарсан, "оборонка" нумай.

Октябрән 7-мешәнчи акцие М.Ш.Шаймиев пурнәс ыйтнине сиксе тухнә тесе шутлат. Юлашки уйәхсенче лару-тәру сивәчленчә, сынсем хәйән сәмахне калас тесе шутланине пурнәса кәртрәс. Сәк кун Тугарстанра икә енлә каласу, ытти регионсемпе танлаштарсан, чылай уәлләрах пулчә. Предприятисенче тёл пуласси, Президент шухәшәпе, урама йышлә тухассинчен чылай аванрах. Республикари хәш-пәр хуласенче халәх ыраңтан хускалман та. Сирчаллинче кәна лару-тәру кәткәсрах.

Тугарстан сәнә Правительство, Минтимер Шаймиев хакланә тәрәх, пурнәса йеркелес пирки чылай тума ёлкәрчә. Малтанхи пәр

правительство та сәкән пек ёслемән. Малашне лару-тәрәва лайәхлатас енепе татах та вайләрах мерәсем пулчә. Паян республикара ситес сул ырмаана тухиччен тырә сителәклә. Президент шучәпе, нефть кәларса унтан тәрләрән продукция хатәрлессе, агропромышленность комплексә, ыраңти производствәпа строительство - чи кирлә отрасльсем. Паян тәкаксене сахаллатас тесе строительство ёсәсене кәскетме шухәшлани пысәк ситменләхсем кәна күрет. Вайләрах ёсленипе кәна - строительство шәпах пысәк ёс - кризисран тухма пулат, паләртса каланә Минтимер Шаймиев.

И.ДУРНИЦЫНА.
"Татар-информ".

Раҗсейре, тәнчере

пәтнә. Инсәт Хәвел тухәсәнчи вәрман хутәлекенсене васкавлә пуләшу кирлә. Сәк пуләшу ситессе шанма пулат, тесе паләртнә ПНО эксперчәсем.

Импорт тўлевөсене пәрахәсласшән

Раҗсей Федерацийән Правительствин апат-сүмәс таварәсем енепе импорт тўлевөсене пәрахәсласси синчен йышәнү тума шутлат. Ку чи малтан аш-какай, услам сү, тәш тырә, кәрпе тата ытти апат-сүмәс таварәсене пырса тивет. Ятарлә комисси сәк таварсен списокне туса хатәрлесе сирәплетме паләртат.

Пуләшасса шантарнә

ПНОн (Пәрлештернә Написен Организацийән) ятарлә миссийә Инсәт Хәвел тухәсәнче вәрмансем суннә пирки пулса тәнә лару-тәрәва тәпченә. Сәк пушарсем Раҗсейри ыраңсенә кәна мар, ытти сәршывсен экологи тытәмне те витәм күрәсә, тесе пәтәмлетнә ПНО эксперчәсем. Сәмахран, Хабаровск крайәнче кәна халәхи вәхәтра 400 пин гектар синче вәрман сунат, кәсәлхи суркуннерепе, пәтәмешле илсен 1,5 миллион кубла метр вәрман

Хасат сыраңакансене пәлсе тәма

1999 сулхи пәрремәш сур сула районта тухса тәракан "Дуслык" ("Дружба", "Тусләх") хасата сыраңтарасси октябрән 1-мешәнчен пусланат. Хасат хакә - 25 тенкә те 20 пус; Аслә Отечественнәй вәрса хутшәннисен тата инвалидсен, Афганистанра пулнә воин-интернационалистсен, ЧАЭС аварие пәтернә сәре хутшәннисен 50 процент кәна тўлемелле (сирәплетекен документсем пулсан).

Сәпла, хасат сыраңтарасси пусланчә, сыраңтаракан пунктсене васкәр.

Семинар хысхан семинар

"Нурлатнефтепродукт" АО бази синче "Татнефтепродукт" акционер обществине кәрекен предприятисен ертүсисем хутшәннә семинар пулни синчен нумаях пулмасть кәна сиртәмәр. Иртнә эрнекун вара кунта сәк предприятисен тәп инженерәсем хәйсен опычәпе пәр-пәрне паллаштарма пухәнчәс. Маршрут тулли те интереслә пулчә: пленарлә пай хысхан хәнасем "Нурлатнефть" АО объекчәсене - Хирти Мамәкри АЗС, хулари 19 тата 122 номерлә АЗСсене пәхса тухрәс, хушма хусаләхән ёне тата сысна фермисенче ирттерекен реконструкцияе паллашрәс, сәплах хулари искусствәсен шкулне, Сәмрәксен суртне, аэропорта, бассейна, Печәк Хәмәшлә яләпе "Киклә" хусаләхри фермәсене курса сүрерәс.

"Тухәс-98"

пресс-группа пәлтерет

Аранах хәш-пәр хусаләхсенче кәрхи сәртме тавасси икә пин гектар ытларах сәс юлнә. Юлашки кунра "Надежда" агрофирма-ра тата "Комбайн" хусаләхра 50-шар гектар сәр ёслесе хатәрленә, "Алгара"-60, "Татарстанта" - 70 гектар. Анчах та вәсенчен юлашкинче 9 трактор кәна пәр сменәпа ёслет. "Заветы Ильича" ассоциацире, сахәр завочән хушма хусаләхәнче тата "Надежда" агрофирма-ратехникапа, тәпренилсен, икә сменәпа уса курачәсә, савәнпа та юлашкинче кунне пәр трактор пусне ёс тухәсләхә 12,5 гектар шутланни тәлентермест. Хафизов ячәпе хисепленекен ассоциацире сәтме сухи тумалли лаптәксем чылай - 700 гектара яхән, кунта тракторсен тухәсләхәпе те мухтанма сук. "Черемшан" хусаләхра та сәк ёсә мәнле вәслеме шутланине әнланма сук, ёслесе хатәрлемен анасене унта та савән чухлех. Шел пулин те, кәларман чәкәнтәрән чи пысәк лаптәксем те сав хусаләхсене тивеçсә - кашнинче 90 гектара яхән. Тәрәс, хафизовецсем юлашки кунра тутлә тымара 32 гектар синчен кәларса илнә, "Черемшанра" сәк кәтарту виçә хут сахалрах. "Надежда" агрофирма-ра та сахәр кәшманне сәк кунсенче кәларса пәтересе шанчәк сук, унта пәр кунра сәк ёсә пурә 10 гектар синче пурнәсләнә. "Урняк" хусаләхра чәкәнтәр кәларакан комбайнсем пачах ёслемән. Юратьха, маларахри кун вәсем сахәр заводне 170 тонна яхән чәртавар әсәтнә, сәкә ку хусаләхшән аван кәтарту. Сав кун чи нумай чәртавар - 442 тонна - Хафизов ячәпе хисепленекен хусаләхран илсе килнә. Тәрәс ёнтә, чәкәнтәр таса пулнә пулсан, йышәнни те ытларах пулатчә, кунне 120 тонна чәкәнтәре пылчәк шучәпе списать туман пулчәчәс. Сав кун "Родина" хусаләхран илсе килнә 250 тоннаран 220 тоннине йышәннә, "Черемшанран" та таса чәртавар турттарса

килнә. Завода сахәр кәшманә чи нумай субботник кунәсенче илсе килнә пулсан, тунтикун пәр пин тонна яхән йышәннә. Сәкна әнланма пулат ёнтә, хәш-пәр хусаләхсем сәк ёсә вәсләсә. Анчах сәкәнпа транспортән тухәсләхә пәчәккә пулнине тўрре кәларма сук. Сәк кунсенче хусаләхсене хулари транспорт организаци-ийәсемпе предприятийәсем транспорт енчен пуләшни питә кирлә. Ку тәлешпе АТП, ДРСУ, МТС хәйсен ёсәсеме те нумай пулнине пәхмасәр, ялсене пуләшасәсә, "Агрохимсервис" АО та чәкәнтәр турттарма техника уйәрса пама май тутат. 53-мәш СМУ, ма-шинәсем туса кәларакан завод, "Бентокам" вара малтанхи пеках ку ёсә тәлешпе васкамаçсә. "Нурлатнефтьшыв" та кәсәл сәк ыйтәва сителәклә тимләх уйәрмасть, УП та район администратийән пусләхән постановленийәнче паләртнә чухлә техника уйәрмасть. Сахәр завочә тивеçсә - хусаләхсене суйласа сәс пуләшат. Ёнерхи кун тәлне сахәр завочән йышәнү пунктне районти хусаләхсенчен 40 пин тонна ытла тутлә тымар турттарса килнә. Сәраман районәнчен 2600 тонна илсе килнә, Аку районәнчен - 4 пин тонна ытла. Сахәр заводне "Надежда" агрофирма-ран (6250 тонна), "Кикләрен" (5,5 пин тонна ытла) чәртавар чи нумай килнә. Турттарса килнә сахәр кәшманән 4 пин тонни "Кондурчана" тивет. "Рассвет" хусаләхән та сәк чикке ситме нумай юлман. "Чулпан" хусаләх вара йышәнү пунктне кәларнә сахәр кәшманән пәрре пилләкмәш пайне сәс әсәтнә. "Тан" ассоциацин те турттармалли чәкәнтәр сахалмар. Район тәрәх илсен, хирсенче халәхи вәхәт тәлне сахәр заводне турттарнә сахәр кәшманән сурри чухлә чәкәнтәр ыратат. Савәнпа та, сүләрех те асәннәччә ёнтә, техникапа май пур таран тухәсләрах уса курмалла.

Учительсем амәртнә

Нумаях пулмасть ДЮКФ Пра хулари школсенчи учительсен командисем хушшинче волейбол амәртәвөсем иртнә. Пурә 6 команда хутшәннә.

Амәртусен тәп тәлләвә - района спорт-тамалалла аталантарасси, спорт әсталәхне үстерессе, чи лайәх спорт коллективәсене паләртасси, активлә канасси тата волейбол ваййине сарасси.

Хәрарәмсем хушшинче амәрттура I ыраңа 4-мәш номерлә шул команди йышәнчә, арсынсем хушшинче - ДЮКФ коллективнә.

Коллективсене малашне те әнәсләхсем сунатпәр. Амәртусем йәлана кәрессе шанатпәр.

Ф.ГАЙНУЛЛИН,
ДЮКФ директорә.

Телейлэ сың

“Валерий Загирович телеэкранан сәлтәрә пулса тәчә”, - теме юрататъ “Киклэ” ассоциаци предс е д а т е л ё Н.Ш.Шарапов ферма заведующийё В.З.Билалов синчен. Кашни шүтре чәнләх пур тесе ахальтен каламәсә сав, “Киклэ” ассоциаци сәт-су ферминче сөнеләхсем кертни информацие пичет хәтәрәсене кәна мар, телевидение те иләртет. Вильәхсене кәкармасәр

усрамалли сахал тәкак кәларакан меслетпе шәп сәкәнәтә чи малтан уса курма тытәннә, сумалли зала шведсен “Альфа-Лаваль” установкамәсә оборудованилесе монтажланә. Паян кунта сәт пастеризацилекен тата пакетсене тулгаракан “Тетрапак” установкамәсә әнәслә әслет.

Әсри сөнеләхсем экономика енчен тупашла пулнине цифрасем сирәплетәсә. Сапла, 1997 султа фермаәра 850 пус әне вильәх шугланә пулсан, кәсалхи октябрән 1-мәшә тәлне вәсен йәшә 912 пуса

ситнә. Вильәхсене тәләкра вәтамран самәртни 397 грамран 500 грама ситнә. Пәрусем илеси 6 пус үснә. Сапла, пәлпәр 9 уйәхра вәтамран пәр әнерен 2749-шар килограмм сәт суса илнә пулсан, кәсал - 3066-шар килограмм. Сақ үсәмсене коллектив членәсем йрмиканми те хастар әсленипе тума пултарнә. Ферма заведующийё вильәх-чәрләх әрчетекенсен әснә тивәслә шайра йәркелеме, сынсемпе пәр чәлхе тупма пәлет. Сақна пула фермаәра тирпейләх хуәаланатъ, пысәк ре-

зултатсем тәвассә. Сысна фермин заведующийё, бригадир, МТФ заведующийё - В.З.Билалован сул-йәрә сәкән пек. Сақ әне фермине вәл юлашки икә сулсәс әртсе пынә пулсан та кунта вун-вун сул хушшинче пулса ирткен сөнеләхсем пурнәсләннә. Сапах Валерий Загирович мухтанма хәнәхман, уншән чи кирли - сәмаха тытнә тата әс. Унән сәмий те савән пекех. Мәшәрә Роза Билалова - сақ фермаәрах доярка пулса әслет, вәл районәпех пәллә вильәх-чәрләх әрчетекен. Вәсем виәсә ача пәкса үстернә. Аслә хәрә Гулназ качча кайнә әнтә, сақ ялтах пурнәнатъ. Билаловсем хәнәсене яланах хапәл тәвассә. Сақ кунсенче кунта тәванәсем, юлтәшәсем, күршисем чылай пухәннә: хуәан 50 сулхи юбилейне. Ку хәйне юратнә әснә хәләннә, туслә сәмәллә, нумай туслә тата тәванлә сыннән пурнәсәнчи пәллә дата. Юбилей ячәпе сире, Валерий Загирович!

С.ХАЙРУЛЛИНА.

Н.Азизов сәнүкерчәкәнче: В.З.Билалов.

Налук инспекторәнчен ан хәрәр

Сентябрь уйәхәнчи хаәат номерәсенчен пәринче “Сулахай алапа әслекен” синчен материал пичетленнә хысәән әрне-и,

вун кун иртсен-и пирән пата Ялавәр яләнчен шәнкәравларәс. “Сирән пата әсир сырнә Охотникован хәрә шәнкәравлатъ, сав материала хаәатра пичетленә хысәән атте патне Нурлатран, налук инспекцийәнчен килчәс. Савән хысәән атте вырәнпах выртатъ...” Түрех калатәп, ку шәнкәрав пире, редакцире әслекенсене пурне те пәшәрхантарчә: ялти 65 султи әстаә синчен әпир савәншән сырнә-им? Пәллах суқ. Пирән тәлләв сынна унән пархатарлә әсәшән тав тәвассиччә вәт... Ку вара уншән пачах урәхла пулса тухнә иккен. Савәнпа та әпир налук инспекцийәпе сыхәнма васкарәмәр. Инспекторсем пирәнне питә тараватлә каласрәс.

“Әпир сире әнланатпәр. Анчах әсир те пирән службән требоанийәсене пәлетәр вәт: сун хушма әс пурнәсләтә пулсан - әпир унән тупашәпе кәсәкланмаллах. Савән пек сынсем синчен вара әпир час-часах районта тухса тәракан хаәатран пәлетпәр. Кунта айәшләмәлли нимән те суқ”.

- Кәскен каласан, әпир сынсемпе тәл пулсан, вәсем пире, налук әсчәненсене, күрәнни сисәнәт, - тәт каласәва малалла тәсса уйрәм сынсенчен налук илес тәләншә әслекен пай начальникә Тамара Степановна Муракаева. - Ялавәрти сулахай алапа әслекен әстаә синчен калас пулсан, әпир әна нимәнле сиен те күмен, күрәнтермен - кайрәмәр, йитса пәлтәмәр те сывпуллашрәмәр. Ыттисемпе те саплах. Сынсен хәйсен прависене пәлнине пәрлех тивәсәсене те пәлмәлле тата вәсене түрә кәмәлпа пурнәсламәлла. Чәнах та, налук тата налук тәлекен синчен сәмаха хуәкатсан, вәсен хушшинчә закон сәсә посредник пулма пултаратъ. Рафсәй Федерацийән уйрәм сынсен тупашәнчен илекен налук синчен калакан 1991 сулхи Законәнчә тата Рафсәй Федерацияән

сийән 1995 сулхи “Уйрәм сынсен тупашәнчен илекен налук синчен” Законәпе уса курмәлли 35-мәш номерлә инструпцире сапла сырнә: “... уйрәм сун тәп әсчәнен илнә тупаша та, унән ытти тупашәсене те уйрәм сун тупашәнчен илекен налука хуәсәсә...” (III пай, 33-мәш пункт). Сақ инструпцин сиччәмәш пайәнчә, уйрәм сынсен султалакри тупашне декларацилеси синчен калаканскертә, сынсем тәп әсәсәр пуәне урәх сәртә тупаш илнә синчен апрелән 1-мәшәччә налук органәсене султалак хушшинчә илнә тупаш синчен деклараци тәратмәлли синчен каланә.

Сапла майпа, законсемпе киләшүллән әслемәлле. Апла пулсан ытән алаәллә әстаәсем хаәат публикацийәсәмшән - геройсем, налук инспекцийәшән вара - хушма тупаш илекен сынсем. Кун синчен пирән шәтра тәман автор В.Комолов “Купәста патши” заметка илсе килнә хысәән әпир татах сәмаха пуларәмәр. “Патша” әста пурәннине тата унән “бизнесән” хәшпәр вәрттәлнәхәсене әпир юри тәшлән сырмарәмәр. Теле, пурте лайәх пулчә. Сақ инструпцин пәрремәш пайәпе киләшүллән хәвән хушма хуәсәләнчә үстерсә ситәнтернә: вильәх-чәрләх, кролик, нутри, чәх-чәп, саплах пахча симәс, пыл хурчән продукцине сутнә тупаш сине налук хуәсәсә. Вырәнти самоуправлени Советәнчен ятарлә справка сәс пулмәлла. Юлашкинчә, налук әсчәненсәм хаәат публикацийәсен геройсене пачах та усал сунманнине сирәплетес тесе тәпәр аргумент (1998 султа пәрлехи тупаш 20 пин тенкә ытла пулсан, 1999 султа әна налук хуәсәсә, саплах декларациләсә) илсе кәтарсан әпир ләплантәмәр.

Сәкән чухлә тупаш пирән әстаәсен пулас суқки пәллә. Апла пулсан вәсем хәйсен “бизнесне” ним хәрамәсәр малалла тәсма пултарәсә, әпир вара малтанхи пекех - вәсем, укәа тата ... сүнләх синчен сырәләр.

С.ХАЙРУЛЛИНА.

Әстеш синчен сәмаха

Гульсира Галимзяновна Мухамметова хәйән педагогика әснә Арск педучилищине пәтернә хысәән пусламәш классен учительничинчен тусланә. Унтанпа 28 сул иртнә. Сақ вәхәт хушшинчә Гульсира Галимзяновна Хусан Патшаләх пединститучән географие естествознани факультетне пәтернә. Вәл сөнәллә вәрентес меслетсем шырама, хәйән биологи урокәсенчә материалла интереслә те иләртүллә әнлантарма тәрәшатъ. Уншән ахаль урокпа ахаль вәренекен суқ, кашни ача - хәйне уйрәм пултаруллә сын. Вәл ачасене хәйсен вәйне шанма пулашма пултаратъ, вәсем вара әна юратәсә, хисәпләсә.

1998 сулхи октябрь.

Хәйән әснә парәннә

тсемпе, тәрлә профессипре представителәсемпе тәлпулусем ирттерни, юрә-ташә уявәсем, чи илемлә вулаканә паләртас тәләшәпе ирттерекен конкурссем. Шкулта тухәс уявәсем ирттерессе, кайәксене кәтсе илеси ыра йәла пулса тәнә.

Гульсира Галимзяновна ялән обществәлла пурнәснә те активлә хушәнәтә, ялти культура сүртәнчә ирттерекен тәрлә кәссен сценарийәсене хәтәрлет. Гульсира Галимзяновна хәй мандолина калатъ, юрлатъ, илемлә вулатъ, илемлә сәмаха әстаәсен районти конкурсәнчә те вәл пәрремәш вырән йәшәннә. Тата вәл мари, пушкәрт ташшисене мәнлә әста ташлатъ. Спектакльсенчә әна тәп рольсене парәсәсә, унән сәнәрәсем әсра юлаәсә. Саплах Гульсира Галимзяновна - әста кил хуәи хәрарәмә, ала әсти, хәйне валли хитре кәпесем сәлет, тутлә пәсерет.

Мәшәрәпе вәсем икә

ача пәкса үстернә, вәсем хәйсем сәмәсемлә әнтә. Гульсира Галимзяновнапа Зайдулла Набиуллиовичән икә мәнук үсет. Вәсен сүртәнчә кашни хәйне кәтнә хәна пек туятъ, кунта чун-чәререн каласәсә, савәнпа та хуйхә-суйхә иртсе каятъ.

Әстешәсем унән кәмәл-туйам вәйхәватәнчен тәләнәсә. Тәпәр хуш шкул теми патне таврәнса сәкна калас тетпәр: Гульсира Галимзяновнан вәренекәнәсем район олимпиадисенчә кашни сул малти вырәнсенә йәшәнәсә, республикарисенә те хушәнаәсә.

Гульсира Галимзяновнан кабинетчә сүтсәнтәләкән илемлә кәтесне аса илтерет. Пуян курамләх материаләсемсәр пуәне кунта чечексемпе үсәнтәрансем нумай. Хәлхи вәхәтпа киләшүллән оборудованиләнә биологи кабинетчә районти чә лайәххисенчен пәри шутланатъ.

1998 сула Тутарстан-

ра ачасен сывләхәшән тәрәшмәлли султалак тесе пәлтернә, пирән Тури Нурлатри вәтам

шкулта вара Гульсира Галимзяновна сывләх гимнастикине ирттерессине пәлтәрех практиканә кәртнә.

Пурнәсә сөнәрен пурәнма май пулнә пулсан, мәнлә профессисуйласа илнә пулчәчә тесе йитсан, вәл түрех сапла хуравларә:

- Пәллах, учитель профессине.

Пурнәсри сул-йәре суйласа йәнәшман вәл. Педагогика әсә унән пурнәсән тытәмә пулсатәнә, вәренекәнсемпе ял сыннисем әна хисәпләсә. Гульсира Галимзяновна - сүтәс отличникә, әна Хисәп грамотисемпе пәрре марнаградәланә, иртнә сулхи аттестаци пәтәмләтәвәсемпе “Ертүсә учитель” ятне илме тивәс пулнә.

Әпир әна әсрә малашне те ситәнәсем тума, пурнәсра чи лайәххине кәна сунатпәр.

Н.ТУХВАТУЛЛИНА, Тури Нурлатри вәтам шкул учительници.

Кёрхи сул

Вал хушма хәрушләх кәларса тәратат. Водительсем су вәхәтәнче маннә пылчәклә сулсем, тётреллә сәнталәк, сул лайах куранманни. Коммуналлә службәсем сулсене юсани кёркунне водительсемшән те, суран сүрекенсемшән те хушма йывәрләхсем кәларса тәратассә. Сакан пек ёссем пурнаслаңа чухне хәш-пёр хәрушсәрләх мерисене пурнаслама хистет. Сав вырәнсенче кашхине куранакан палләсем вырнастармалла. Сәмахран, тасатан сооруженисем патәнче савранаш сулра, ытти сёрти пекех кирлә палләсем вырнастарман, вёсем пулсан та пылчәкпа куранмассә. Сакан пек ёссене час-часах ГИБДД каласса таталмасарах тытәнассә. Шәп кәна сак салтава пула икә хутчен ёнтә сул сичне инкек пулнә. Октябрән 8-мёшәнче тасатан сооруженисем патәнче "ВАЗ-2109" КамАЗ машинәпа пырса сапаннә, тепрехинче вара машина шәтәкә кайнә.

Юрать-ха саван пек инкексенче сын вилнә тәсләх пулман, машинәсем вара сиенленнә.

Сулсене юсанә хысқан та сав тәлте шәтәк-путәк юлать, вёсем вара водительсемшән хушма йывәрләхсем кәларса тәратассә.

Сул хёррисем те хушма хәрушләх кәларса тәратассә, апа пёр урапапа лектерсен сул аяккине йәванса кайма пулать.

Кёркуннехи йёпе-сапаллә сәнталәкра водительсене аңаслә сул кәна сунас килет.

Г.ГИМАЛДИНОВА,
ФБДД директорә.

РЕДАКЦИРЕН.
Пирән хаҗата вулкансенчен пёри шәнкәравлани тәл лекрә. Вал тасатан сооруженисем патәнче чавса пётренипе хәйсен машинине гаражран кәларайманни сичнен пелтерет. Машина вара питә васкавлә кирлө...

Учредительсем: Нурлат район администрацияһе редакцияһе коллективә

Хаҗат эрнере виҗә хутчен - юнқун, эрнеқун, йыматқун тутарла, вырәсла тата чәванла тухать.

* Уяв юррисем

Тусем сичне күлөсем пур

Сүлө-сүлө тусем пур, - Ай, люли-люли тусем пур. Тусем сичне күлөсем пур, - Ай, люли-люли күлөсем пур.	Арамсәр арсынсем пур, Пике пекех хёрсем пур.
Күлөсем сичне хурсем пур. Хур кётекен арамсем пур,	Татәк-көсөк тимёре Тупта-тупта пуртә турәм. Вун сич сулхи ачана Супәрла-супәрла ар турәм.

Пухса йёркелекенә Е.ИЛЮШКИНА.

Хурт-хәмәр ёрчөтөкөнемсә кәсалхи суна кәмәллә юлчөс: пыл нумай пулчө. Саванпа та пасарта төрлө сортлә пыл пур: чечек, сәка, хурат ул пыл!

Анчах та пыл лайах пахаләхлә пулнине мөнле пелмелле-ха? Ку йиту мана, хөле валли пыл туянас текенскере, канәс-сәрлантарчө. Саванпа та эпө хампа пөрле пасара хурт-хәмәр ёрчөтөкөн астаҗа, маларах Стекольное посёлокөнче пурәннә Анатолий Дядяшева чөнтөм. Вал мана пыл сутусисен хәшпёр вәрттәнләхсөмпе паллаштарчө. Час-часах пыла сахар сиропөпе, крахмал е сахар кашманән паткипе хутәштарса сутассә. Кәна пөлме ансат: пыла шыва ярса пәтратмалла - апа нимөнпе те хутәштармасан вал кашт төксөмлөнмелле сөс. Пыл сине крахмал

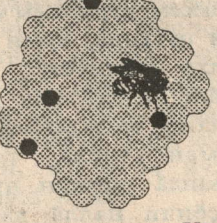
яманнине мөнле төрөслемелле? Темисө тумлам йод тумлатмалла, пыла крахмал хутәштарнә пулсан, кәвак сән сапаты. Хәшпёр сутусәсем йывәртаррах пултәр тесе пурә та хушассә. Апа темисө тумлам уксус хушса төрөслемелле, пурә хушнә пулсан углекисләй газ тухма пулать. Манән юлгаш пёр тәсләх каласа пачө: "Пөррехинче пирөн урамра хөрлө "Жигулипе" пыл сутса сүрерөс. Илемлө хөр, пыл Украинәранәх, чөкөк пыл, тесе мухтаса сутрө. Пёр банкәшән 90 тенкө

ыйтрө пулин те, 80 тенкөх пачө. Эпө пыла активесе те пәхрәм, питө тутлә. Анчах та урам вөсөне сититчөнөх вөсөне пыл туйнә сынсем хәваласитрөс. Учас-токри милиционер вөсөне милинсе кайрө. Мөншөн-ха? Сынсене ултананашән. Вөсем акә мөскер шултаса тупнә - пыла паха сортлә сәнәхпа хутәштарнә, банкәна сирелген сөс лайах пыл янә. Анчах тавар иленкөнемсә те тавсәруллә пулнә - вөсен чөселәхне хәвәрт аңкарса илнө. Паллах ёнтө, сутусәсөне явап тыттарнә. Тепрехинче ун пек тума кәмәлан пултәр вөсен".

... Эпир вара Анатолипе сав кун пөрер банка питө лайах пыл туйнтәмәр, эпө уншән хамән юлташа чунчөререн тав таватәп.

В.КОМОЛОВ.
Нурлат хули.

Пыл та төрлө пулать

С.Майстерән фотозөтчө.

Октябрән 11-мөшөнчө, вырсарникун, хуларипаркран районти шукулсөнчө вөрөнөкөнсем хушшинчө сәмәл атлетикән кёрхи кросс иртрө. Пурө 13 команда хутшәнчө, дистанцисем сакан пекчө: 500, 1000 тата 2000 метр. Спортә нимөнле сәнталәк та кансөрлөмест, сүмәрлә кун пулни те инсөтри ялсенчи ачәсөне амәртусөне хутшәнма чәрмантармарө. Яшсөм хушшинчө 1000 метрлә дистанцире малти мөнпур вырәнсөне Якаеләнчи вәтам шукулти ачәсөм йышәнчөс. Ялсенчи шукулсөм хушшинчө пөрлөхи командәсем шутәнчө те Якаеләнчи вәтам шукул

Кросс иртрө

пөррөмөш вырән, Ч и е ш н е р и иккөмөш тата Хуралтәвөнчи вәтам вырәнсөне тивөс шукул виҗсөмөш вырәнсөне хушшинчө пөррөмөш вырәнә Нурлатри 1-мөш номерлө вәтам шукул йышәнчө, иккөмөшнө 3-мөш номерлө шукул, виҗсөмөшнө 4-мөш номерлө вәтам шукул.

Кёрхи кросра сөнтөрнисөне призсөм тата уксан преми пачөс. Амәртәва йёркелөме тата иртрөтерме районти спорт ветеранөсем П.В.Казаковпа Е.И.Янилкин пуләшрөс.

А.ЯКИМОВ,
амәртәван төп судий.

Пёлтерүсем

- ТЁРЛИ:**
- Строительсем сичнен информация паратән (түлевсөр). Хваттерсем юсаҗсө (паха). Телефон: 5-16-25, Назип. * * *
  - Хваттер тара илетөп. Телефон: 5-20-79. * * *
  - Киоск тара паратпәр (пасар патөнчө). Телефон: 8-22-64-48-76. * * *
  - Хура-шурә төслө 1,5 султи ёне сухалнә. Куракансөне сак телефонпа пёлтерме ыйтатпәр: 3-52-69. * * *
  - Лобачевский урамөнчи 20-мөш сурта тара паратпәр. Кәмака хутса йыштмалла. Вутә, вак чул сутатпәр. Адрес: Советская урамө, 19.
- СУТАТПАР:**
- Ултә көтөслө суртри хваттер, хаклә мар. Чулран тунә хушма сурт, мунча, нүхрөп, 16 сотка участок пур. Адрес, Заречный посёлокө, Г.Валиуллинаран е Н.Хадееваран ыштмалла. * * *
  - 1989 султа туса кәларнә ВАЗ-21063, "Идель" газ плити, сөнө. Телефон: 5-11-25. * * *
  - Газ кәмаки, хаклә мар. Телефон: 2-35-20. * * *
  - Садовая урамөнчи 2-мөш сурт. * * *
  - Гараж. Телефон: 5-26-02. * * *
  - ВАЗ -2101, хаклә мар. Адрес: Гоголь урамө, 19. * * *
  - Тасатан сооруженисем патөнчи нүхрөплө лайах гараж. Телефон: 5-26-04.

Хисөплө вкладчиксем!

Н.Октябрь 4676 номерлө уйрәмө пёлтерет: 1998 сулхи сентябрән 28-мөшөнчөн Раҗсөй Перекет банкө клиентсенчен "СБ-15 кун", "СБ-60 кун" тата "СБ-100 кун" вкладсөне йышәнассөне 1998 сулхи октябрән 31-мөшөччөн (шутланат) тәсма рөшени йышәннә.

Сак вкладсөне Раҗсөй Перекет банкөнчи чи пысәк процент ставкисөне паләртнә:

- "СБ-15 кун" вклад, процент ставки султәләкри 35 процент (тенкөпе сөс йышәнассө),
- "СБ- 60 кун" вклад, тенкөпе - султәләкри 40,15 процент, ют сөршыв валютинө - султәләкри 7,3 процент.
- "СБ - 100 кун" вклад тенкөпе - султәләкри 42 процент, ют сөршыв валютинө - султәләкри 8,4 процент.

Ыйтса пөлмелли телефонсем: 2-25-83, 2-21-21.

"Ситдиков" уйрәм стоматологи пүлөмө! Шәлсөне сиплөсчө, протезсем лартаҗсө. Хакөсем патшаләхәннисенчен йүнөрөх. Хәвәрт, паха, гарантинө. 5-33-89 номерне сьрәнмалла. Адрес: Гиматдинов урамө, 112, НРСУ профилакторийө. Лицензи АА 0342 номерлө.

"Надежда" ПП сурәх тирө тумә тата сәрлама йышәнат. Сирө сак адреспа көтөтпөр: Гиматдинов урамө, 79.

Нурлатри ашә сөчөсөн предриятийөнчө ёслөме квалификациялө сварщиксем, операторсем кирлө. Штат расписанийө тәрәх түлөсчө. Ыйтса пөлмелли адрес: Гагарин урамө, 7, телефон: 2-15-54.

М.Б.Багрянецв врач сынсөне эрөх ёснинчөн тата табак туртнинчөн пөр сеансра сиплет.

Пирөн патра кәна!

Сеанса пөтөмнөх анонимлә ирттерөтпөр. Сипленө чухне тәванөсем пулма пултараҗсө. Справка паратпәр. Консультаци, каласу, каярахи сәнавөсем тата кодировани хысәйнхи пулайшу - түлевсөр!

Сипленө кун, эрнеқун, октябрән 30, ноябрән 13-мөшөсөнчө районти культура суртөнчө 11 сөхөтре сьрәнтару тата каласу ирттерөтпөр. Лицензи МЗ РФ N00164-30, 1995 суахи январән 16-мөшөнчө пәнә.

Төп редактор Р.Ф.ЗАМАЛЕЕВ.
Редактор Т.И.БУРАЙКИНА.

Пирән адрес: 423000, Нурлат хули, Карл Маркс урамө, 19.
ТЕЛЕФОНСЕМ: редактор - 2-12-14, 2-22-81, редактор заместителө тата советсөмпе обществәлла организацисен пурнәсөн пайө - 2-10-44, редактор заместителө, яваплә секретарь - 2-18-67, редакторән вырәс дубляжө өнөпө ёслөкөн заместителө - 2-14-16, редакторән чәваш дубляжө өнөпө ёслөкөн заместителө - 2-10-44, ялхусаләх пайө, промышленность, сырусөмпе массәлла ёс пайө - 2-22-51, бухгалтери, реклама пайө тата фотокорреспондент - 2-15-63.

Хаҗата Тутар Республикин Информаципө пөчөт министрөствинчө шута илнө.

Регистрациленө номерө 34.